MINIMÁLNÍ STANDARD BEZPEČNOSTI V REGIONÁLNÍM ŠKOLSTVÍ (METODICKÉ DOPORUČENÍ)

MŠMT, Praha, listopad 2024

č.j.: MSMT-19322/2024-4

ÚVOD

Text je logicky členěn na tři různé druhy obsahu dle barev:

Závazné části	§	Takto označené části **žlutou** barvou poskytují informace o souvisejících závazných pravidlech vycházejících z platných právních předpisů, které v dané souvislosti považuje MŠMT za stěžejní.
Doporučení	D	Takto označené části **zelenou** barvou obsahují metodickou podporu MŠMT školám.
Informace	I	Takto označené části **modrou** barvou slouží jako informativní text, kde MŠMT upozorňuje na některé zásadní skutečnosti, odkazuje na jiné zdroje informací, stanoviska jiných správních úřadů apod.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) vydává ve spolupráci s Ministerstvem vnitra (dále jen „MV“), Policejním prezidiem ČR a Ministerstvem vnitra – Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru ČR (dále jen „MV – GŘ HZS“) toto metodické doporučení v souladu s Koncepcí přístupu MŠMT k bezpečnosti a ochraně zdraví dětí, žáků a studentů (dále jen „žáků“) ve školách a školských zařízeních (dále jen „školy“) v regionálním školství ČR a § 22a, § 22b a § 29 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, s cílem podat komplexní informace a přehled doporučených opatření k zajištění fyzické bezpečnosti osob v prostorách školy a při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech.

Problematika fyzické bezpečnosti je další samostatnou oblastí bezpečnosti, která se svým rozsahem a dopadem částečně prolíná s problematikou prevence sociálně patologických jevů, bezpečnosti a ochrany zdraví a požární ochrany. V případě správného nastavení těchto prolínajících se problematik lze docílit systému s maximální efektivností a komplexností fyzické bezpečnosti. Fyzická bezpečnost je v tomto kontextu tvořena systémem technických, organizačních a režimových opatření směřujících k zajištění bezpečnosti osob nebo zabraňujících neoprávněnému nakládání s majetkem (neoprávněné užívání, poškození, zničení majetku). Pro účely tohoto materiálu je primárně zaměřena na ty bezpečnostní incidenty, které jsou zapříčiněné úmyslným působením člověka. Některé bezpečnostní incidenty mohou svým charakterem přerůst do mimořádných událostí (zásah integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“)).

Tento materiál je metodický, nikoli normativní. Mimo tato opatření, která směřují především k zajištění fyzické bezpečnosti žáků a zaměstnanců, má škola na zřeteli rovněž psychické bezpečí žáků a zaměstnanců. Přijatá opatření proto nesmí snížit psychické bezpečí a komfort žáků a zaměstnanců.

Problematiku zajištění fyzické bezpečnosti je třeba vnímat v těchto rovinách:

- **prevencí a predikcí předcházet bezpečnostním incidentům či mimořádným událostem** (jedná se o prioritní aktivitu školy),
- **účinně a efektivně reagovat na bezpečnostní incident či mimořádnou událost**, která nastala, a snažit se o omezení škod na životech a zdraví žáků a zaměstnanců, a
- **vyhodnotit bezpečnostní incident či mimořádnou událost a přijmout opatření,** aby se minimalizovala možnost opakování ze stejných příčin i v budoucnu.

Toto metodické doporučení:

- vymezuje terminologii[1],
- přináší přehled legislativní úpravy a metodických materiálů v dané oblasti, včetně dokumentace,

[1] Definice vychází z terminologického slovníku MV, právních předpisů či dalších obecně dostupných zdrojů včetně prostředí škol.

- informuje a předkládá principy i konkrétní návrhy řešení režimových, personálních, technických a jiných opatření, které si školy upraví dle svých místně příslušných podmínek,
- nastavuje minimální standard pro edukaci v této oblasti, a
- popisuje minimální požadavky na externí dodavatele (např. při zpracování dokumentace, vzdělávání apod.).

Dokument je komplexního charakteru. Vzhledem k provázanosti jednotlivých částí a příloh tohoto metodického doporučení není vhodné vynechávat některé přílohy a aplikovat pouze některé části.

Tento materiál nahrazuje Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních – Minimální standard bezpečnosti, č.j.: MSMT-1981/2015-1.

TERMINOLOGIE – VÝBĚR ZÁKLADNÍCH POJMŮ S PŘIHLÉDNUTÍM KE SPECIFIKŮM ŠKOL

Níže uvedený výklad pojmů platí pro účely této metodiky a pro jazyk užívaný ve školském prostředí. Nejedná se o obecně platné či ustálené termíny a jejich definice, nejedná-li se o definice ze zákona.

Aktivní útočník je nebezpečný pachatel, který zvolí použití zbraně proti jiné osobě/osobám jako nástroj k dosažení svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale jednat i o skupinu pachatelů. Takovýto útočník většinou nemá zábrany pro jakékoliv chování. Jeho úmyslem je zabít nebo zranit co největší počet osob.

Bezpečnostní analýza je objektivní zhodnocení stavu a funkčnosti fyzické bezpečnosti a je základním prostředkem pro nastavení účinného bezpečnostního systému. Tato analýza odpoví na to, jakým způsobem je řešený objekt technicky, mechanicky a organizačně zabezpečen z hlediska ochrany osob a majetku.

Bezpečnostní incident je situace, při které došlo k ohrožení bezpečnosti osob, majetku či informací, nebo k hrubému porušení nastavených pravidel.

Bezpečnostní plán je dokument obsahující veškeré informace a opatření, které je třeba v souvislosti s bezpečností škol znát a které jsou aplikovány. Systematizuje přijatá bezpečnostní opatření do jednoho celku, provazuje je v rámci kompatibility bezpečnostního systému školy. Klíčovou částí jsou bezpečnostní procedury pro běžný provoz, ale i postupy v případě bezpečnostních incidentů včetně mimořádných událostí.

Elektrická požární signalizace (dále jen „EPS“) je požárně bezpečnostní zařízení, které zajišťuje pomocí hlásičů včasnou signalizaci požáru.

Elektronický zabezpečovací systém (dále jen „EZS“) je poplachový systém určený pro detekci neoprávněného vstupu nebo pokusu o neoprávněný vstup do hlídaného prostoru včetně následné akustické či optické signalizace.

Evakuace je souhrn organizačních a technických opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat a věcných prostředků v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování. V případě škol je to zpravidla řízené opuštění objektu s dohledem pedagogických zaměstnanců na předem určená místa (shromaždiště – stanovená dle charakteru bezpečnostního incidentu či mimořádné události).

Evidence bezpečnostních incidentů je jednoduchý přehled, ve kterém jsou chronologicky zaznamenány všechny bezpečnostní incidenty a jsou zde založeny „Záznamy o bezpečnostním incidentu“.

Fyzická bezpečnost je v tomto kontextu chápána jako zajištění ochrany lidských životů a zdraví před bezpečnostními incidenty včetně mimořádných událostí, které jsou primárně zapříčiněné úmyslným působením člověka.

Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek**,** orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tvoří jej základní složky (Hasičský záchranný sbor ČR (dále jen „HZS“), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie ČR) a ostatní složky.

Invakuace (evakuace dovnitř) je spouštěna při takových druzích nebezpečí, kdy je nebezpečí vně objektu a jsou ohroženy osoby vně školy a v jejím nejbližším okolí (zamoření kouřem, chemickou látkou, útokem v okolí školy apod.). Pokud je budova školy dostatečně zajištěna proti průniku vnějšího ohrožení, smí být prováděna následná opatření ve všech zabezpečených prostorách školy (sčítání osob, ošetřování zraněných). Měla by zahrnovat i pravidla komunikace pro invakuaci ve vzdálených prostorách**.**

Invakuace ve vzdálených prostorách se aplikuje v momentě, kdy se část zaměstnanců a žáků v rámci vzdělávání a s ním souvisejících činnostech nachází mimo prostory školy (exkurze, plavecký výcvik, apod.)

a je v místě vzdělávání zjištěna bezpečnostní hrozba spolu s vyhlášením invakuace. Škola má pro tyto případy nastavena pravidla, včetně způsobu komunikace, zajištění bezpečného místa a informování složek IZS.

Karta školy pro součinnost se složkami IZS při mimořádné události či bezpečnostním incidentu je dokument, který navazuje na bezpečnostní a koordinační plán. Obsahuje základní informace o objektu a subjektu, které slouží veliteli zásahu při výjezdu IZS.

Klíčový režim stanovuje zásady manipulace s klíči, tzn. jejich přidělování, výdej, evidenci a ukládání. Cílem je zajistit, aby bylo možno v případě potřeby jakoukoliv učebnu uzamknout.

Koordinační plán definuje postupy managementu (vedení) školy pro zvládnutí situace po bezpečnostním incidentu včetně mimořádné události a pomáhá optimalizovat činnosti tak, aby bylo možné se co nejdříve navrátit do rutinního provozu.

Lockdown je přímou a rychlou reakcí na přítomnost nebezpečné osoby (aktivní útočník, agresor) uvnitř školy.
V případě lockdownu jsou osoby uzamčeny z vnitřní strany v jakékoliv místnosti a do zásahu IZS nesmí docházet k jejich opuštění a volnému pohybu v prostorách školy.

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Operativní karta je zjednodušenou formou dokumentace zdolávání požáru a zpracovává se zpravidla v případech, kdy jsou definovány složité podmínky pro zásah v návaznosti na provozované činnosti. O povinnosti zpracovat dokumentaci zdolávání požáru, resp. operativní kartu, rozhoduje v rámci začlenění provozované činnosti odborně způsobilá osoba v oblasti požární ochrany. Operativní karta má textovou a grafickou část.

Plán krizové připravenosti se zpracovává na základě výzvy orgánu krizového řízení dle § 2 vyhlášky 281/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Určené škole jsou uloženy úkoly k plnění cílů, zpravidla v oblasti péče o děti z jiných škol nebo děti rodičů vybraných profesí (příslušníků složek IZS, zdravotníků apod.), popřípadě úkoly na úseku ubytování a stravování evakuovaných osob v případě mimořádných událostí jako jsou povodně apod. Na základě vyhlášení krizového stavu, a určením k výkonu této péče příslušným orgánem krizového řízení (písemně), vzniká škole povinnost plnit stanovené úkoly.

Plán sekundární intervence zahrnuje kroky, které je třeba podniknout bezprostředně po krizi s cílem minimalizovat efekty a eskalaci, např. evakuace žáků do bezpečí či co nejrychlejší znovuotevření školy po tragické události. Může být zpracován samostatně či je součástí koordinačního plánu, je-li zpracován, nebo dle přílohy č. 14 Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Plán terciární intervence zahrnuje poskytování dlouhodobé následné péče těm, kteří prožili těžkou krizovou situaci, např. monitorování a podpora přátel obětí během jednoho roku po události, pomoc odborníka pro řešení krizových situací, pomoc psychologa po násilném incidentu na škole apod. Může být zpracován samostatně či je součástí koordinačního plánu, je-li zpracován, nebo dle přílohy č. 14 Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Poplachový zabezpečovací a tísňový systém (dále jen „PZTS“) je technický systém, který zjišťuje a předává informaci o situaci ve střeženém prostoru. Slouží k detekci a hlášení bezpečnostních incidentů. Do této kategorie spadá i EPS, EZS a systémy včasného varování.

Vyhodnocení ohroženosti je jedním ze základních pilířů kvalitního bezpečnostního systému školy. Pomocí jeho vyhodnocení lze odhalit skutečná ohrožení a jejich konkrétní podobu. Mělo by vždy být součástí bezpečnostní analýzy.

LEGISLATIVA

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- **§ 28 krajní nouze** – čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.
- **§ 29 nutná obrana** – čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li tato obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

- **§ 76 odst.2. tzv. občanské zadržení** – osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

- § 24 krajní nouze
- § 25 nutná obrana

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění - základní výčet

- **§ 22 povinnosti žáků** – dodržovat školní a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni, plnit pokyny pedagogických pracovníků škol vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.
- **§ 22a práva pedagogických pracovníků** – zejména na ochranu před fyzickým násilím nebo psychickým nátlakem ze strany žáků nebo zákonných zástupců žáků a dalších osob.
- **§ 22b povinnosti pedagogických pracovníků** – zejména chránit bezpečí a zdraví žáka a předcházet všem formám rizikového chování ve školách, svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí.
- **§ 29 bezpečnost a ochrana zdraví ve školách** – školy zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb.
- **§ 30 školní řád, vnitřní řád –** zejména část b), provoz a vnitřní režim školy a část c), podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.
- **§ 31, zejména odst. 3 a 5**
- **§ 164 ředitel školy** – odpovídá za zajištění dohledu nad nezletilými žáky ve škole.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, v platném znění – základní výčet

- **§ 102 vytváření bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí** – zaměstnavatel je povinen přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí; při poskytování první pomoci spolupracuje s poskytovatelem pracovnělékařských služeb. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména poskytovatele zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru ČR a Policie ČR a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen

zajistit ve spolupráci s poskytovatelem pracovnělékařských služeb jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.

- **§ 103 povinnosti zaměstnavatele** – zejména zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci a zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatých opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace fyzických osob v případě mimořádných událostí.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

- § 2905 nutná obrana
- § 2906 krajní nouze
- § 2920 odpovědnost za způsobenou škodu
- § 2921 odpovědnost dohledu

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně[1]

- § 2 obecná ustanovení
- § 5 povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob
- § 6 povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob při činnostech se zvýšeným požárním nebezpečím, zejména odst. 1, písm. a) – e)
- § 6b dokumentace zdolávání požárů v případě, že vznikne povinnost zpracovat v návaznosti na začlenění dle § 4 zákona
- § 11 odborná způsobilost v požární ochraně
- § 15 zpracování dokumentace, zejména odst. 1 (aktuálnost)

Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému

- § 2 vymezení pojmů
- § 3 použití integrovaného záchranného systému
- § 5 stálé orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému
- § 19 velitel zásahu

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (o požární prevenci)

- § 2 základní požadavky, včetně specifikace, jaké věcné prostředky a požárně bezpečnostní zařízení jsou v subjektu instalována
- § 3 a následující - věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení
- § 27 s uvedením povinné dokumentace u zvýšeného nebo vysokého požárního nebezpečí, která je v subjektu skutečně vedena
- § 34 - stanovení obsahové náležitosti dokumentace zdolávání požárů

Vyhláška č. 263/2007 Sb., o stanovení pracovního řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

- § 6 dohled nad žáky

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů, nařízení GDPR)

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

[1] Opatření v oblasti fyzické bezpečnosti zpravidla mohou zasahovat do opatření souvisejících s požární ochranou, je nutné, aby prováděná opatření byla v souladu s požárně bezpečnostním řešením objektu (např. uzavírání vstupů versus únikový východ).

METODICKÉ MATERIÁLY

Kromě legislativy lze čerpat i z metodických materiálů, které specifikují správnou praxi při zajištění fyzické bezpečnosti.

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (čj.: 37014/2005-25) (MŠMT, 2005, odkaz)

- Stanovuje rámcovým návod, jak zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků.
- Obsahuje zejména prevenci rizik, dohled, organizaci, poučení a pravidla chování, postupy při úrazech a kontrolu.

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28) – zejména příloha č. 14 (MŠMT, 2015, odkaz)

- V obecné rovině řeší krizové situace spojené s násilím ve vnějším i vnitřním prostředí škol.

Základy ochrany měkkých cílů (MV, 2016, odkaz)

- Popisuje vztah ochrany měkkých cílů a systému ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti a systému krizového řízení v ČR.
- Uvádí principy zabezpečení včetně doporučení a doporučených reakcí na vybrané bezpečnostní incidenty či mimořádné události.

Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle (MV, 2018, odkaz)

- Shrnuje postupy vyhodnocení (míry) ohroženosti.

Bezpečnostní plán měkkého cíle (MV, 2019, odkaz)

- Obsahuje typy údajů, které by v bezpečnostním plánu neměly chybět.
- Uvádí bezpečnostní prvky (fyzické i technické), oznamování a evidenci bezpečnostních incidentů.

Metodika koordinace měkkého cíle pro fázi po bezpečnostním incidentu (MV, 2019, odkaz)

- Dává obecný návod, jak si připravit následný postup pro případ bezpečnostního incidentu či mimořádné události, a jak jimi projít s co nejmenšími ztrátami na životech, zdraví a majetku.
- Uvádí opatření, která pomohou zvýšit schopnost vyrovnat se s následky bezpečnostního incidentu či mimořádné události.

Metodické doporučení pro školy a školská zařízení – Škola a neštěstí: Jsme připraveni!“ (MV – GŘ HZS, 2023, odkaz)

- Klade velký důraz na psychosociální aspekt, pomáhá se připravit na mimořádné události anebo krizové situace a jejich důsledky.
- Obsahuje zejména komunikační a mediální strategii školy, právní minimum v situaci (těžkého) úrazu anebo úmrtí, psychologické a psychosociální okénko, duchovní postupy v krizi a návodné postupy co dělat a v jakém pořadí, pokud nenadálá situace nastane.

Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů (Úřad pro ochranu osobních údajů, 2024, odkaz)

- Podává aktuální výklad a požadavky na zpracování osobních údajů kamerovými systémy se záznamem a v režimu on-line, které jsou zahrnuty do zpracování osobních údajů.

DOKUMENTACE

Škola v oblasti fyzické bezpečnosti[1] zpracovává dokumentaci, která zohledňuje specifika školy. V oblastech, které jsou vymezeny nebo specifikovány právními předpisy a pro zpracování dokumentace je určena odborná způsobilost, jsou tyto dokumenty zpracovány odborně způsobilými osobami, jejichž způsobilost je škola povinna doložit. Níže uvedená dokumentace vychází z právních předpisů a resortních metodických materiálů.

Dokumentace vyplývající z právních předpisů

§ 30 školského zákona

- Školní či vnitřní řád[2] musí obsahovat podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců ve škole a podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů se zaměstnanci ve škole.
- Podmínky pro provoz a vnitřní režim školy nebo školského zařízení:
  - zajištění provozu školy od - do,
  - technické zajištění vstupu, jak je autorizován vstup žáka, a
  - pokyny k ověření vstupu do objektu školy, standardy k pohybu návštěv[3] a zákonných zástupců.
- Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí
- Obsahem školního řádu jsou i následující oblasti, které je vhodné zpracovat formou přílohy ke školnímu řádu jako samostatné směrnice:
  - vnitřní směrnice k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a úrazovosti žáků,
  - vnitřní směrnice o hodnocení rizik,
  - směrnice k procesům a postupům reakce na mimořádnou událost, způsoby vyhlášení a provedení evakuace, invakuace, lockdown a zajištění fyzické bezpečnosti, a
  - provozní řády k učebnám, tělocvičnám a hřištím.

§ 164 školského zákona

- Vnitřní směrnicí stanovit praktické a věcné podmínky dohledu nad nezletilými žáky.

§ 6 odst. 3 vyhlášky č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

- Stanovení rozvrhu dohledu nad žáky.

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně a vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)[4]

- Začlenění provozovaných činností dle kategorie požárního nebezpečí
- Požární poplachové směrnice
- Požární evakuační plán
- Dokumentace zdolávání požáru (operativní karta)

---

[1] Zde se ukazuje ucelený a komplexní náhled na dokumentaci fyzické bezpečnosti ve školách včetně provázanosti s primární prevencí rizikového chování, bezpečností a ochranou zdraví, požární ochranou a GDPR.

[2] Dokumenty by měly reflektovat znění § 22a, § 22b školského zákona.

[3] Návštěvou se rozumí osoba, která vstupuje do objektu školy za účelem, jednání nebo výkonu jiné činnosti jako například revize, kontroly, stavební úpravy apod. Osoby vyzvedávající či předávající děti, se pro účely této metodiky nepovažují za návštěvu.

[4] Bezpečnostní a režimová opatření musí být v souladu s uvedenou dokumentací.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

- V případě školy je nutno k naplnění požadavku tohoto nařízení zpracovat vnitřní pokyny, zejména:
  - informační povinnost o evidenci osobních údajů,
  - evidence návštěv,
  - způsob zpracování a evidence osobních údajů,
  - v případě kamerového systému se záznamem zpracovat posouzení vlivu a příslušnou dokumentaci, a
  - v případě docházkového systému zpracovat příslušnou dokumentaci k evidenci a správě dat.

Doporučená dokumentace

Evidence bezpečnostních incidentů

- Základní evidence, v níž se evidují, resp. ukládají, zápisy o bezpečnostních incidentech subjektu.

Bezpečnostní analýza včetně vyhodnocení ohroženosti

- Minimální rozsah, resp. kritéria posouzení, které by měla obsahovat příloha „Bezpečnostní analýza včetně vyhodnocení ohroženosti“.

Bezpečnostní plán

- Navazuje na předchozí dokumenty a jedním z možných podkladů pro jeho zpracování je bezpečnostní analýza včetně vyhodnocení ohroženosti.
- Minimální rozsah, resp. základní typy bezpečnostních procedur a postup reakce na bezpečnostní incidenty, které by měl dokument obsahovat, obsahuje příloha „Bezpečnostní plán“.

Koordinační plán

- Minimální rozsah, resp. základní typy mimořádných událostí a bezpečnostních incidentů, které by měl dokument obsahovat, obsahuje příloha „Koordinační plán“.

Karta školy pro součinnost se složkami IZS při mimořádné události či bezpečnostním incidentu

- Je nedílnou součástí koordinačního plánu. Není-li koordinační plán zpracován, lze mít i samostatně.

Plán sekundární a terciální intervence[5]

- Zahrnuje kroky, které je třeba podniknout bezprostředně po bezpečnostním incidentu či mimořádné události s cílem minimalizovat dopady.
- Zahrnuje poskytování dlouhodobé následné péče těm, kteří prožili těžkou krizovou situaci.

[5] Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT č.j.: 21291/2010-28) – zejména příloha č. 14.

EVIDENCE BEZPEČNOSTNÍCH INCIDENTŮ

Evidence bezpečnostních incidentů má významný dopad na prevenci rizik, zlepšení vnitřních procesů a celkové posílení bezpečnosti školy. Její analýza může poskytnout cenné informace o trendech a přizpůsobit bezpečnostní opatření.

Bezpečnostní incident vzniká v důsledku selhání či nedodržení bezpečnostních opatření nebo vědomým či nedbalostním působením člověka. Z hlediska fyzické bezpečnosti nás budou zajímat tyto dva typy incidentů:

- **s přímým ohrožením života a zdraví** - situace, kdy dochází k ohrožení bezpečnosti, zdraví jednotlivce či skupiny osob (žáků i zaměstnanců), a
- **bez přímého ohrožení života a zdraví** - narušení bezpečnosti objektu či poškození majetku[1].

Zvláštní kategorií je pak i **kyberbezpečnostní incident** – narušení důvěryhodnosti, integrity nebo dostupnosti dat. (např. může vyřadit komunikaci, docházkové systémy, EZS, ohrozit osobní údaje apod.).

Příklady bezpečnostních incidentů v prostředí školy (i ve stádiu pokusu)

- Fyzické napadení osob (ozbrojené, neozbrojené), napadení osob zvířetem v prostorách školy.
- Fyzické napadení osob (ozbrojené, neozbrojené), napadení osob zvířetem při školní aktivitě mimo prostory školy (exkurze, škola v přírodě apod.).
- Omezování svobody pohybu (např. rukojmí, vyhrožování realizací hrozby, pokud osoba z místnosti odejde apod.).
- Verbální agrese a vyhrožování (včetně elektronické a telefonické formy) konkrétní osobě či osobám ve škole.
- Elektronická či telefonická výhružka škole jako celku (výhružka bombovým útokem).
- Stalking.
- Krádež a vloupání.
- Poškozování cizí věci, majetku školy, poškození objektů apod.
- Neoprávněný vstup do objektu či vědomé umožnění vstupu návštěvě.
- Neoprávněný vstup do informačních systémů (třídní kniha, elektronické systémy školní matriky a další systémy s osobními údaji apod.).
- Napadení davem (občanské nepokoje, demonstrace).
- Těžká újma na zdraví či smrt v objektu školy.
- Zjištění výskytu zbraní či jiných nebezpečných předmětů.
- Zjištění výskytu alkoholu, drog a dalších psychoaktivních látek.
- Sledování objektů (pomocí osob, technických prostředků (např. dronem).
- Požár nebo podobná událost[2] způsobená úmyslným konáním za účelem způsobení paniky, ztížení evakuace nebo s úmyslem zahlazení stop po předchozí činnosti.

Pověřený pracovník zpracuje **Záznam o bezpečnostním incidentu**, ve kterém stručně popíše situaci (skutek, výsledek, stav na místě) a předá řediteli školy k doplnění, verifikaci apod. Ředitel školy zaeviduje, uloží do evidence bezpečnostních incidentů a označí příslušným pořadovým číslem a rokem.

Dle povahy a charakteru bezpečnostního incidentu je vhodné v anonymizované podobě seznámit zřizovatele. Pokud okolnosti nasvědčují tomu, že došlo ke spáchání trestného činu, je každý povinen učinit oznámení Policii ČR nebo státnímu zastupitelství. Je také vhodné vyhodnotit bezpečnostní incident v návaznosti na přijatá opatření či procedury, případně postupy upravit.

[1] Při tomto typu incidentu je riziko následného ohrožení života a zdraví vysoké (konfrontace s pachatelem, strach z prozrazení apod.).
[2] Zneužití nebo poškození požárně bezpečnostních nebo zabezpečovacích zařízení.

Záznam o bezpečnostním incidentu: **č.** **/ rok**

DATUM:	**ČAS:**	**MÍSTO:**
ZPRACOVAL(A):		
Popis bezpečnostního incidentu: (stručná informace, popis děje či stavu, rozsah poškození, škody na zdraví apod.)	Stručný popis události:	
	Zúčastněné osoby (poškození, svědci)	
	Byla přivolána složka IZS (která)?	
	Postup řešení situace při bezpečnostním incidentu (chronologicky):	
Popis osoby podezřelé ze spáchání bezpečnostního incidentu (popište osobu, která incident způsobila)	Pohlaví, věk, oblečení a další znaky umožňující identifikaci (handicap, tetovaní, zranění, přízvuk apod.)	
	Zadržena na místě: ANO x NE	
Řešení bezpečnostního incidentu:	Popis, s kým bylo řešeno v rámci školy:	
Postoupení informace o bezpečnostním incidentu:	Komu byl záznam o bezpečnostním incidentu postoupen mimo školu (OSPOD, Policie ČR, státní zastupitelství apod.)	

BEZPEČNOSTNÍ ANALÝZA VČETNĚ VYHODNOCENÍ OHROŽENOSTI

Každá škola má svá specifika[1], proto i bezpečnostní analýza včetně vyhodnocení ohroženosti bude pro každou školu specifická.

Tento dokument je **neveřejný**. Ředitel školy seznámí pouze s výstupy a doporučeními jím vybraný okruh zaměstnanců školy, školskou radu a zřizovatele.

Minimální výčet oblastí, které by měly být zahrnuty ve zpracované analýze včetně vyhodnocení ohroženosti (přizpůsobené charakteru školy):

- Zpracovávaný dokument musí vždy reflektovat stav stavebně technického řešení a na něj navazující režimová a organizační opatření.
- **Technická část:**
  - stav plotů, vstupů, bezpečnostního kování, zajištění oken, osvětlení apod.,
  - vstupy do objektu – režim vstupu, dohled, vrátnice, evakuační východy apod.,
  - systém kontroly vstupu – zda je zaveden, funkčnost, propojení s dalšími systémy,
  - kamerový systém – funkčnost, umístění kamer, sledování kamer, uchovávání záznamů, zpracování posouzení vlivu dle požadavků směrnice GDPR,
  - systém včasného varování – míra účinnosti a reakce, funkčnost propojení na systémy PZTS (EPS, EZS), alternativní možnost vyhlášení poplachových signálů,
  - PZTS – EZS – funkčnost a rozsah, aktivace, napojení na pult centralizované ochrany, systém reakce na aktivaci, a
  - klíčový systém – možnost uzamčení tříd, evidence apod.
- **Dokumentační část:**
  - školní řád,
  - směrnice a postupy pro bezpečnost a ochranu zdraví a požární ochrany vztahující se k fyzické bezpečnosti osob (požárně bezpečnostní řešení, operativní karty apod.),
  - pravidla vstupu a identifikace osob, evidence, doprovod apod.,
  - pravidla bezpečného příjmu poštovních zásilek, místo, režim příjmu apod.,
  - pravidla pro realizaci akcí pro veřejnost, kontrola, organizace,
  - pravidla pro bezpečnostní procedury, a
  - pravidla evidence bezpečnostních incidentů.

Doporučený postup pro zadavatele (školy)

Kdo může vykonávat?

Dodavatel by měl být osobou odborně způsobilou v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*. Při získání těchto živnostenských oprávnění, resp. koncesí, je nutné již prokázat relevantní odbornou způsobilost. Touto kombinací je zajištěna odborná způsobilost. Zároveň by daná osoba měla prokázat znalost školského prostředí včetně legislativy, spolupracovat při zpracování s osobou odborně způsobilou v prevenci rizik a požární ochrany.

Výběr dodavatele

- Recenze – školy z okolí, internet, zkušenosti zřizovatelů.
- Délka praxe – doporučujeme alespoň 5 let.

[1] Typicky u mateřských škol je vzhledem k věku a rozumové a motorické vyspělosti dětí nutné při zpracování a navrhování opatření přihlížet nejen k režimovým a stavebně-technickým specifikům, ale také k práci s dětmi jako takové.

- Odbornost – znalost školského prostředí, znalost školských, bezpečnostních a požárních předpisů, kvalifikace získaná v bezpečnostně-právních oborech, odborná způsobilost v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*, spolupráce s IZS.
- Zkušenosti – doporučujeme alespoň 5 let v oblasti regionálního školství.

Obecný postup

- Prvotní schůzka případného dodavatele s vedením školy – vysvětlení dalšího postupu, stanovení harmonogramu, zodpovídání dotazů a případné vysvětlení pojmů.
- Vytvoření objednávky a uzavření smlouvy.[2]
- Spolupráce mezi školou a dodavatelem při zpracování dokumentu, úprava postupů na specifika dané školy.
- Kontrola relevantní dokumentace školy.
- Konzultace se školou před závěrečným zpracováním:
  - kontrola správnosti a reálnosti provedení jednotlivých procedur,
  - implementace do další dokumentace školy,
  - stanovení doporučení a jejich uvedení do praxe.

Činnosti po zpracování a předložení bezpečnostní analýzy včetně vyhodnocení ohroženosti

- Analýza doporučení a stanovení priorit k zavedení opatření.
- Projednat se zřizovatelem a informovat ho o výsledcích.
- Vhodně komunikovat se zaměstnanci, žáky a zákonnými zástupci o přijatých opatřeních (vždy jen těch, které se dané skupiny bezprostředně týkají, některé bezpečnostní aspekty by měla znát jen škola, resp. její vedení).
- Pravidelně kontrolovat a aktualizovat nastavené postupy včetně hrozeb a rizik, vyhodnocovat a případně aktualizovat tak, aby bylo dosaženo maximální efektivnosti a účinnosti.

Bližší informace k vyhodnocení ohroženosti lze nalézt v metodice MV „Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle“ (odkaz).

[2] Dodavatel, který prokázal odbornou způsobilost by měl danou činnost ve skutečnosti i vykonávat. Je žádoucí, aby odborné činnosti dle smlouvy vykonával subjekt, jehož pomocí byla doložena odborná způsobilost. Z hlediska legislativy totiž existuje možnost, kdy dodavatel může doložit odbornou způsobilost skrze svého poddodavatele. Ten však nemá povinnost reálně provádět danou činnost. Může tedy nastat situace, kdy sice dodavatel doloží odbornou způsobilost prostřednictvím poddodavatele, avšak reálně danou činnost vykonává a zpracovává samotný dodavatel bez odborných znalostí. V rámci dobré praxe doporučujeme, aby si zadavatel (škola) ve smlouvě vyhradil, že odbornou činnost bude provádět reálně poddodavatel, resp. subjekt mající odbornou způsobilost.

BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

Ke zpracování bezpečnostního plánu se přistupuje ve chvíli, kdy je zpracována bezpečnostní analýza včetně vyhodnocení ohroženosti – tedy v momentě, kdy škola ví, co ji hrozí a jaká jsou rizika (hrozby bezpečnostních incidentů a mimořádných událostí). Na tomto základě škola přijímá odpovídající bezpečnostní opatření a postupy, která jsou v bezpečnostním plánu jasně formulována. Každá škola má svá specifika, proto i bezpečnostní plán bude pro každou školu specifický. Opatření v něm uvedená musí být v souladu s požárně-bezpečnostními předpisy. Ty mj. stanovují, že únikové cesty a východy musí zůstat trvale volné, bez překážek a vést co nejvhodnější cestou k východu do volného prostoru nebo na bezpečné místo. V případě nebezpečí musí mít osoby pobývající ve škole (žáci, zaměstnanci, návštěvy apod.) možnost rychle a co nejbezpečněji opustit prostor. Vhodná konkrétní opatření by měla vycházet z doporučení ze zpracované bezpečnostní analýzy včetně vyhodnocení ohroženosti.

Tento dokument je **neveřejný** a měl by být začleněn do závazných interních dokumentů školy**.** S jeho obsahem seznámí ředitel školy celý okruh zaměstnanců školy a poučí jej o nastolených opatřeních. Je vhodné také seznámit žáky a jejich zákonné zástupce o všech pro ně relevantních přijatých opatřeních (vždy jen těch, které se dané skupiny bezprostředně týkají – např. identifikace žáků, je-li zavedena, podmínky vstupu zákonných zástupců apod. Některé bezpečnostní aspekty by měla znát jen škola, resp. její vedení). Je to především z důvodu ponechání strategické výhody na straně školy v případě vzniku bezpečnostního incidentu či mimořádné události (typicky umístění tísňového tlačítka) a tím i její efektivnější reakce a minimalizace následků.

Minimální výčet bezpečnostních procedur, které musí dokument obsahovat:

- **Rutinní procedury – běžný režim:**
  - vstup a identifikace žáků a zaměstnanců,
  - vstup a pohyb návštěv,
  - příjem pošty a zásilek, a
  - organizace akcí s účastí veřejnosti.

- **Mimořádné procedury – aktivace při bezpečnostním incidentu (praktická aplikace těchto bezpečnostních procedur) v prostředí školy:**
  - evakuace (požární x bezpečnostní),
  - invakuace,
  - lockdown,
  - dále to jsou reakce na tyto typy bezpečnostních incidentů (minimální výčet):
    - podezřelá zásilka,
    - podezřelý předmět uložený v objektu či bezprostředním okolí,
    - elektronické a telefonické výhružky,
    - neoprávněný vstup cizí osoby (ozbrojená, neozbrojená, páchání majetkové trestné činnosti),
    - aktivní útok (chladná, střelná zbraň), barikádová situace,
    - žhářský útok, požár,
    - rozprach nebezpečných látek,
    - mimořádná událost či bezpečnostní incident v blízkém okolí objektu, a
    - nález či záchyt zbraně u žáka.

Při zpracování bezpečnostního plánu je vhodné, aby škola, případně externí dodavatel, vzhledem ke komplexnosti dané problematiky a možné provozní slepotě, konzultovala doporučení s osobou odborně způsobilou v požární ochraně, osobou odborně způsobilou v prevenci rizik a pověřencem pro ochranu osobních údajů.

Pro poskytování nepřetržitého poradenství v oblasti prevence bezpečnostních rizik pro provozovatele (nejen) škol byla na Národním operačním centru Policejního prezidia ČR zřízena HOTLINE 800 255 255.

Doporučený postup pro zadavatele (školy)

Kdo může vykonávat?

Dodavatel by měl být osobou odborně způsobilou v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*. Při získání těchto živnostenských oprávnění, resp. koncesí, je nutné již prokázat relevantní odbornou způsobilost. Touto kombinací je zajištěna odborná způsobilost. Zároveň by daná osoba měla prokázat znalost školského prostředí včetně legislativy.

Výběr dodavatele

- Recenze – školy z okolí, internet, zkušenosti zřizovatelů.
- Délka praxe – doporučujeme alespoň 5 let.
- Odbornost – znalost školského prostředí, znalost školských, bezpečnostních a požárních předpisů, kvalifikace získaná v bezpečnostně-právních oborech, odborná způsobilost v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*, spolupráce s IZS.
- Zkušenosti – doporučujeme alespoň 5 let v oblasti regionálního školství.

Obecný postup

- Prvotní schůzka případného dodavatele s vedením školy – vysvětlení dalšího postupu, stanovení harmonogramu, zodpovídání dotazů a případné vysvětlení pojmů.
- Vytvoření objednávky a uzavření smlouvy[1].
- Spolupráce mezi školou a dodavatelem při zpracování dokumentu, úprava postupů na specifika dané školy.
- Kontrola relevantní dokumentace školy.
- Konzultace se školou před závěrečným zpracováním:
  - kontrola správnosti a reálnosti provedení jednotlivých procedur,
  - implementace do další dokumentace školy, a
  - proškolení zaměstnanců a uvedení do praxe.

Činnosti po zpracování a zavedení bezpečnostního plánu

- Kontrola implementace, dodržování a funkčnosti stanovených procedur.
- Vhodně komunikovat se žáky a zákonnými zástupci o vybraných přijatých opatření (vždy jen těch, které se dané skupiny bezprostředně týkají, některé bezpečnostní aspekty by měla znát jen škola, resp. její vedení).
- Pravidelně seznamovat zaměstnance s bezpečnostním plánem cca 2x za rok.
- Pravidelně testovat příslušné bezpečnostní procedury a postupy, vyhodnocovat bezpečnostní incidenty a mimořádné události a na základě výsledků provádět úpravy.
- Vždy aktualizovat při stavebně technické úpravě či změně režimu.

Bližší informace k bezpečnostnímu plánu lze nalézt v metodice MV „Bezpečnostní plán měkkého cíle“ (odkaz).

[1] Dodavatel, který prokázal odbornou způsobilost by měl danou činnost ve skutečnosti i vykonávat. Je žádoucí, aby odborné činnosti dle smlouvy vykonával subjekt, jehož pomocí byla doložena odborná způsobilost. Z hlediska legislativy totiž existuje možnost, kdy dodavatel může doložit odbornou způsobilost skrze svého poddodavatele. Ten však nemá povinnost reálně provádět danou činnost. Může tedy nastat situace, kdy sice dodavatel doloží odbornou způsobilost prostřednictvím poddodavatele, avšak reálně danou činnost vykonává a zpracovává samotný dodavatel bez odborných znalostí. V rámci dobré praxe doporučujeme, aby si zadavatel (škola) ve smlouvě vyhradil, že odbornou činnost bude provádět reálně poddodavatel, resp. subjekt mající odbornou způsobilost.

KOORDINAČNÍ PLÁN

Cílem je zajistit a připravit koordinační plán pro situace zpravidla po bezpečnostním incidentu nebo mimořádné události tak, aby návrat do rutinního provozu byl koordinovaný, efektivní a co možná nejrychlejší. Jeho funkce může být i preventivní, např. ho lze využít při přípravě na hrozící mimořádnou událost (povodně apod.) nebo v případě, kdy událost lze predikovat (hromadné výhružky uložením nástražného výbušného systému apod.).

Jedná se o dokument definující postupy zejména pro vedení školy v případě nastalého bezpečnostního incidentu či mimořádné události.

Tento dokument je **neveřejný**. S jeho obsahem je seznámen ředitel školy a okruh zaměstnanců školy určený ředitelem školy.

Dokument by měl primárně obsahovat:

- **Základní postupy při řešení jednotlivých incidentů a jejich dopadů včetně mimořádných událostí**
- **Zřízení, resp. umístění, koordinační centra**
  - stanovení umístění, kde bude koordinační tým pracovat (včetně záložního mimo objekt školy), a
  - vybavení koordinačního centra tak, aby koordinační tým měl zajištěny základní prostředky pro fungování.
- **Seznam členů a jednotlivých pozic koordinačního týmu**
  - seznam členů včetně kontaktů a rolí v týmu[1],
  - seznam pozic týmu a základní odpovědnosti a role jednotlivých členů, a
  - doporučené základní postupy, rozsah činnosti pro jednotlivé pozice.

Dále by měl koordinační plán obsahovat:

- Způsob aktivace koordinačního týmu.
- Kontakty na zřizovatele či další orgány a složky.[2]
- Vzorové texty pro komunikaci (tiskové zprávy apod.).[3]
- Seznam potenciálních bezpečnostních incidentů včetně mimořádných událostí relevantních pro školu, které mohou být příčinou aktivace koordinačního plánu (např. z bezpečnostní analýzy včetně vyhodnocení ohroženosti, případně z rizik stanovených v místně příslušném dokumentu HZS k zóně havarijního plánování[4].

Dokument by měl poskytovat návrhy postupů pro tyto události:

- **Základní minimální seznam bezpečnostních incidentů včetně mimořádných událostí**
  - agrese ve škole bez účasti cizí osoby bez újmy/s újmou na zdraví, resp. na životě,
  - agrese ve škole s účastí cizí osoby – aktivní útočník (střelná, bodná, resp. jiná zbraň), terorismus,
  - braní rukojmí (únos) uvnitř i vně školy,
  - napadení davem (občanské nepokoje, demonstrace),
  - útok zvířete s následky na zdraví a životech osob,
  - oznámení o uložení nástražného výbušného systému, nález nebezpečného předmětu, dodání podezřelé zásilky ve škole či jejím blízkém okolí,

[1] Po dohodě školy se zaměstnancem.
[2] Mimo základních telefonních čísel na složky IZS uvést i telefonní čísla na místně příslušné oddělení Policie ČR a místně příslušný HZS.
[3] Lze čerpat z Metodického doporučení pro školy a školská zařízení Škola a neštěstí: Jsme připraveni! (odkaz).
[4] Škola by si měla ověřit, zda-li se její objekty nacházejí v zóně havarijního plánování.

- těžká újma na zdraví, smrt ve škole při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech,
- těžká újma na zdraví, smrt ve škole nesouvisející se vzděláváním a s ním souvisejících činnostech,
- výskyt závažné nemoci, pandemie, epidemie,
- výskyt, resp. záchyt držení a manipulace s návykovými látkami – psychoaktivní látky, alkohol apod. (opakovaně či větší množství),
- kybernetický útok na IT a další systémy školy (EZS, kamerový systém),
- zásah složek/složky IZS ve škole z jiných důvodů – příjezd bez avíza,
- požár – nezvládnutý, zvládnutý vlastními silami a prostředky,
- destrukce budovy, její části, vnějšího zařízení/vybavení[5],
- technologická havárie/porucha (voda, plyn, elektrická energie – blackout, pára, technické plyny, chemikálie apod.),
- dopravní nehoda s vlivem na školu (silniční, železniční, letecká, lodní),
- rizika plynoucí z meteorologických jevů (povodně, vichřice, tornádo apod.),
- bezpečnostní incidenty vně objektu s dopadem na bezpečnost žáků a zaměstnanců (obtěžování žáků před školou, výhrůžky osobám, resp. škole), a
- rozprach nebezpečných látek.

Koordinační plán si mohou školy vytvořit samy, avšak vzhledem ke komplexnosti dané problematiky doporučujeme vypracování ve spolupráci s IZS či externím dodavatelem.

Doporučený postup pro zadavatele (školy)

Kdo může vykonávat?

Dodavatel by měl prokázat znalost školského prostředí včetně legislativy, znalosti bezpečnostně-právních předpisů, znalosti a dovednosti při řešení mimořádných událostí a závažnějších bezpečnostních incidentů. Zároveň by měl spolupracovat při zpracování koordinačního plánu s osobou odborně způsobilou v prevenci rizik a požární ochrany (bude doloženo dokladem o odborné způsobilosti v požární ochraně a prevenci rizik). Rovněž by měl předložit příslušné živnostenské oprávnění.

Výběr dodavatele

- Recenze – školy z okolí, internet, zkušenosti zřizovatelů.
- Délka praxe – doporučujeme alespoň 5 let.
- Odbornost – znalost školského prostředí, znalost školských, bezpečnostních a požárních předpisů, kvalifikace získaná v bezpečnostně-právních oborech, spolupráce s IZS, praktická zkušenost s řízením
  a řešením mimořádných událostí po dobu alespoň 3 let.
- Zkušenosti – doporučujeme alespoň 5 let v oblasti regionálního školství.

Obecný postup

- Prvotní schůzka případného dodavatele s vedením školy – vysvětlení dalšího postupu, stanovení harmonogramu, zodpovídání dotazů a případné vysvětlení pojmů.
- Vytvoření objednávky a uzavření smlouvy.
- Spolupráce mezi školou a dodavatelem při zpracování dokumentu, úprava postupů na specifika dané školy.
- Kontrola relevantní dokumentace školy.
- Konzultace se školou před závěrečným zpracováním:
  - kontrola správnosti a reálnosti provedení jednotlivých procedur,

[5] Vnějším zařízením/vybavením je v tomto kontextu chápán jakýkoli hmotný majetek na pozemku školy, typicky dětské či sportovní hřiště

- implementace do další dokumentace školy, a
- proškolení zaměstnanců a uvedení do praxe.

Činnosti po zpracování a zavedení koordinačního plánu

- Proškolení a vysvětlení struktury koordinačního plánu.
- Vysvětlení a upřesnění náplní jednotlivých pozic členů týmu dle specifik a možností školy.
- Řízený úvodní nácvik.[6]
- Kontrola implementace, dodržování a funkčnosti.
- Pravidelně kontrolovat a aktualizovat nastavené postupy, seznamovat (opakovat) příslušné zaměstnance s koordinačním plánem cca 2x za rok.
- Aktualizovat databáze kontaktů vždy při každé personální změně.

Nastavené postupy pravidelně nacvičovat cca 1x rok, a to včetně způsobu řízení koordinačního týmu (nejlépe formou simulací se zaměřením na správné reakce týmu) a vyhodnocení nácviku (případný dopad na aktualizaci koordinačního plánu).

Bližší informace ke koordinačního plánu lze nalézt v metodice MV „Metodika koordinace měkkého cíle pro fázi po bezpečnostním incidentu“ (odkaz).

[6] Nedílná součást proškolení, a to na reálném praktickém nácviku koordinačního týmu pro řešení bezpečnostních incidentů a mimořádných událostí

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání a pravidelná edukace jsou **důležitým preventivním prvkem**. Je důležité tyto aktivity nepojímat formálně, ale pravidelně zvyšovat bezpečnostní povědomí zaměstnanců školy (pedagogických i nepedagogických pracovníků). Praktické vysvětlení jednotlivých směrnic, metodik, postupů (procedur) vede k výrazně většímu zapamatování nastavených postupů. Zároveň je také výrazným zdrojem odhalování slabých míst těchto dokumentů. Zpětná vazba umožňuje reagovat na podněty a ty následně zapracovat, resp. aktualizovat do příslušné bezpečnostní dokumentace. Tím je zvyšována připravenost školy na případný bezpečnostní incident včetně mimořádné události a mnohem rychlejší a účinnější reakci a protiopatření.

Z praxe lze školení rozdělit na:

- **Základní (úvodní) školení** – seznámení se se směrnicemi, plány, metodikami, řády apod., a to zejména s důrazem na praktickou aplikaci.
  - *doporučená četnost:* min. 1x ročně (nejlépe před zahájením školního roku a vždy po aktualizaci).
  - *určeno* pro všechny zaměstnance školy.
- **Specializované (teoretické) vzdělávaní** – odborné vzdělávání zaměřené na bezpečnostní incidenty a mimořádné události (např. témata nutná obrana, krajní nouze, aktivní útočník včetně barikádové situace a procedury USB,[1] žhářský útok, výhružné telefonáty či zprávy, únos, fyzické násilí, uložení nástražného výbušného systému apod.) a možnost sebezáchovy.
  - *četnost:* 1x za 2 roky.
  - *určeno* pro všechny zaměstnance školy.
- **Specializované (praktické) vzdělávání** – forma nácviku či cvičení včetně možné spolupráce s místně příslušnými složkami IZS.
  - *četnost:* 1x za 2 roky.[2]
  - *určeno* pro všechny zaměstnance školy.

Na základě teoretické přípravy a praktického části by mělo proběhnout vyhodnocení a stanovení následných doporučení pro danou školu.

Specializované (teoretické) vzdělávaní pro zaměstnance

Tuto aktivitu doporučujeme realizovat v minimální délce 3 hod/kurz[3] a zásadně bez přítomnosti žáků. Kurz má být zaměřen na bezpečnostní incidenty včetně mimořádných událostí, krizové situace, zvládání agrese, aktivního útoku apod. Kurz by měl obsahovat minimálně tyto základní teoretické bloky:

- Základní právní minimum:
  - problematika nutné obrany a krajní nouze zejména § 28, § 29 zákona č. 40/2009 Sb.,
  - ustanovení zák. 561/2004 Sb., zejména § 22a, § 22b, § 29, § 30, a
  - problematika integrovaného záchranného systému, zejména zákon č. 239/2000 Sb.
- Postupy pro řešení typových bezpečnostních incidentů včetně mimořádných událostí aplikovatelné na prostředí škol (minimální výčet):
  - podezřelý předmětu v objektu/areálu školy či bezprostředním okolí,
  - anonymní oznámení o uložení nástražného výbušného systému,

[1] Uteč – Schovej se – Bojuj

[2] Praktické vzdělávání by mělo reagovat jak na změny v organizaci (personální), tak i na změny organizačního rázu (úprava provozu) a technického rázu

[3] V případě realizace v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 4 hod/kurz (1 vyučovací hodina je rovna 45 min)

- podezřelá (nebezpečná) zásilka,
- neoprávněný (násilný vstup) cizí osoby do objektu (ozbrojená, neozbrojená),
- aktivní útok (včetně metody USB), fyzická agrese,
- požár, žhářský útok,
- rozprach nebezpečné látky,
- bezpečnostní incident či mimořádná událost v okolí školy,
- elektronické či telefonické výhružky, a
- nález či záchyt zbraně u žáka.

- Funkce a činnost koordinačního týmu.
- Krizová komunikace – možnosti dopadu, řešení traumat a posttraumat.

Doporučená kvalifikace dodavatele, resp. co by měl dodavatel zadavateli (škole) doložit:

- **Aktuální doklad o oprávnění k podnikání** podle zvláštních právních předpisů **v rozsahu** odpovídajícímu **předmětu vzdělávání**, tj. alespoň doklad prokazující příslušné živnostenské oprávnění *Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti*, a současně odbornou způsobilost v dané oblasti, tedy např. živnostenské oprávnění *Ostraha majetku a osob*. Odborná způsobilost lektora by měla být doplněna o pedagogické vzdělání (minimálně však profesní kvalifikace Lektor/lektorka dalšího vzdělávání 75-001-T).
- Prokázání spolupráce s IZS.
- Délka praxe – doporučujeme alespoň 5 let.
- Odbornost – znalost školského prostředí, znalost školských a bezpečnostních předpisů, kvalifikace získaná v bezpečnostně-právních oborech, odborná způsobilost v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*.
- Zkušenosti – doporučujeme alespoň 5 let v oblasti regionálního školství.

Specializované (praktické) vzdělávaní pro zaměstnance

Tato aktivita vždy probíhá bez přítomnosti žáků. V rámci této aktivity se realizují nácvikové akce, jejichž předmětem je simulace bezpečnostního incidentu či mimořádné události (zejm. aktivního útoku) v prostorách školy. Je žádoucí účast maximálního počtu zaměstnanců školy. Aktivita probíhá za přítomnosti odborných lektorů a specialistů v minimální délce 3 hod/akce[4]. Je vhodné (pokud to lze), aby při realizaci těchto akcí byli přítomni místně příslušní zástupci Policie ČR či se simulace přímo účastnily složky IZS (např. cvičení typu „AMOK“). Na základě teoretické přípravy a praktického části proběhne vyhodnocení a budou stanovena následná doporučení pro danou školu.

Nácviková akce by měla obsahovat tyto základní bloky:

- **Teoretický blok:**
  - základní právní minimum:
    - problematika nutné obrany a krajní nouze, zejména § 28, § 29 zákona č. 40/2009 Sb., a
    - ustanovení zák. 561/2004 Sb. zejména § 22a, § 22b, § 29, § 30 problematika integrovaného záchranného systému, zejména zákon č. 239/2000 Sb.
  - základní postupy pro řešení mimořádných událostí aplikovatelné na prostředí škol.
  - základy první pomoci v krizových situacích.
- **Praktický blok:**
  - realizace simulace typové bezpečnostního incidentu či mimořádné události.

[4] V případě realizace v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 4 hod/kurz (1 vyučovací hodina je rovna 45 min)

Je důležité, aby vedení školy bylo seznámeno s průběhem akce[5] dopředu a přihlédlo k okolnostem dané situace včetně stavu zaměstnanců. Ředitel školy/realizátor akce by měl zohlednit, že pokud se zaměstnanec na nácvik necítí (zdravotní problémy – např. onemocnění srdce, trauma, těhotenství), měl by mít možnost se praktické části neúčastnit. Realizátor by měl před praktickou částí upozornit na možná rizika, čímž by účastníkům, kteří mají zdravotní problémy, dal možnost včas z akce odstoupit.

Doporučená kvalifikace dodavatele, resp. co by měl dodavatel zadavateli (škole) doložit:

- **Aktuální** doklad o **oprávnění k podnikání** podle zvláštních právních předpisů **v rozsahu odpovídajícímu předmětu** veřejné zakázky, tj. alespoň doklad prokazující příslušné živnostenské oprávnění *Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti*, a **současně** *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*. Při získání těchto oprávnění, resp. koncesí, je nutné již prokázat relevantní odbornou způsobilost. Tuto kombinací je zajištěna odborná způsobilost.
- **Seznam dostatečného počtu odborných lektorů[6], kteří budou realizovat danou akci a jejich odbornou způsobilost**. Minimálně polovina lektorů musí splňovat současně odbornou způsobilost v oblasti vzdělávání (pedagogické vzdělání, profesní kvalifikace apod.) a všichni lektoři musí splňovat odbornou způsobilost oblasti Ostrahy osob a majetku v délce min. 2 roky (doloží profesním životopisem).
- Dodavatel doloží také **způsobilost a oprávnění pro manipulaci se zbraněmi** (příslušná zbrojní licence) – pokud budou použity zbraně (včetně zbraní kategorie D[7]).
- Prokázání spolupráce s IZS.

Zákon o zbraních a střelivu definuje kategorie zbraní (kategorie D – plynové pistole, airsoftové zbraně apod.) a jakákoliv manipulace se řídí tímto zákonem; pro jakoukoliv manipulaci, použití, ukázky při podnikatelské činnosti je nutné mít odbornou způsobilost dle tohoto zákona.

Vzdělávání žáků

Vzdělávání žáků by mělo být primárně zaměřeno na oblast bezpečného chování v běžném životě. Rovněž by mělo být zaměřeno na zvládání správných reakcí při bezpečnostním incidentu či mimořádné události včetně využití postupů bezpečnostních procedur (evakuace, invakuace, lockdown) v běžném prostředí (např. obchodní centra, veřejné budovy, divadla, kina, parky apod.). V případě praktické realizace těchto aktivit doporučujeme souhlas zákonných zástupců. Výuka se přizpůsobuje dle věku a rozumové vyspělosti žáků. V žádném případě by nemělo docházet k situacím, kdy jsou jednotlivé typové situace a postupy v rámci vzdělávací aktivity teoreticky či prakticky aplikovány na prostředí dané školy (mimo aktivit explicitně uvedených v právních předpisech – např. každoroční požární cvičení).

Vzdělávání pro zaměstnance není určeno pro žáky (např. teoretická školení či nácviky typu AMOK[8]). Nemělo by docházet k situacím, kdy jsou žákům předávány informace ve stejném rozsahu jako zaměstnancům školy. Nedodržením výše uvedeného škola ztrácí výhodu reakce a zároveň se vystavuje riziku zneužití těchto informací ve prospěch útočníka (tím může být i samotný žák[9]).

[5] Pokud bude součástí praktického bloku střelba, je potřeba tuto skutečnost (akci) předem nahlásit místně příslušnému oddělení Policie ČR. V opačném případě může dojít k situaci, že Policie ČR přijme od třetí strany oznámení o „reálné“ střelbě v budově školy - v takovém momentě bude Policie ČR bude postupovat dle nacvičených postupů jako při skutečné hrozbě.

[6] Počet lektorů (instruktorů) by měl být dán tak, aby vždy byl jeden z nich s každou nacvičující skupinou (např. ve třídě).

[7] Zákon o zbraních a střelivu nevyžaduje pro držitele zbraní kategorie D být držitelem zbrojního průkazu či zbrojní licence. Jelikož se jedná o výukovou či nácvikovou činnost, je nutné mít příslušné živnostenské oprávnění či návaznou odbornou způsobilost (právní forma realizátora nerozhoduje, zde je jedno, zda se jedná o komerční či neziskový subjekt).

[8] Cvičení zaměřené na aktivního střelce.

[9] Dle statistik to jsou právě žáci dané školy, kteří jsou nejčastějšími pachateli takovýchto bezpečnostních incidentů a mimořádných událostí ve školách.

PŘÍKLADY BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍ VE ŠKOLÁCH

Tato příloha uvádí možná řešení v oblasti zajištění bezpečnostních opatření. Nejedná se o konečný výčet, ale příklady. Z důvodu provázanosti jsou zde uvedena režimová, technická a ostatní opatření. Pro úplnost je vhodné doplnit, že školy by měly přijímat opatření na základě bezpečnostní analýzy včetně vyhodnocení ohroženosti. Nemusí tedy nutně platit, že všechny níže uvedené způsoby opatření bude škola v rámci své organizace uplatňovat.

Režimová opatření

Režimová opatření (pravidla, postupy) jsou jedním z nejefektivnějších nástrojů zajištění fyzické bezpečnosti. Správné nastavení a zavedení režimových opatření má okamžitý efekt, a přitom vyžaduje zpravidla minimální prostředky. Zásadní je dodržování těchto opatření, jejich kontrola a správná aplikace. Jakýkoliv technický systém, ochranný prostředek se stává de facto nefunkčním v okamžiku, kdy nejsou dodržována režimová opatření.[1]

Základním režimovým opatřením je regulace a pravidla vstupu do areálu/objektu nejen pro žáky a zaměstnance, ale zejména pro návštěvy včetně zákonných zástupců a nájemníky. Doporučen je i klíčový režim.

U stálých nájemníků je vhodné nastavit režim identifikace jako u žáků a zaměstnanců. V případě dodavatelů externích služeb (dovoz stravy, obsluha nápojových automatů, servis tiskových zařízení apod.) pak zajistit od odpovědné osoby dodavatele seznam osob, které jsou z jejich strany pověřeny výkonem činností a kontrolovat jejich autorizaci (tzn. na seznamu). Každý vstup by měl být uveden v knize návštěv. Vhodné je také každou návštěvu vybavit viditelným označením NÁVŠTĚVA/VISITOR.

Pravidla pro pohyb návštěv v areálu/objektu je třeba nastavit tak, aby byly **vždy** doprovázeny zaměstnancem školy, a to i při odchodu. V bezpečnostním plánu, interní směrnici či pravidlech pro vstup osob do objektu je nutné také stanovit postup pro zaměstnance i žáky v případě, kdy spatří v objektu cizí osobu bez doprovodu.

V oblasti dokumentace je vhodné vedení či zpracování následující dokumentace:

- **Kniha návštěv** – před vstupem do objektu identifikovat vstupující osobu dle úředního dokladu s fotografií (občanský průkaz, řidičský průkaz, cestovní pas) a zapsat tyto informace – jméno, příjmení, typ a číslo dokladu (takto je splněna podmínka ochrany osobních dat dle nařízení GDPR[2]) do návštěvní knihy[3] a tu archivovat po předepsanou dobu.[4] Dále je možné využít certifikované elektronické evidence, např. čtečku osobních dokladů.
- **Pravidla pro vstup do objektu** – pravidla pro vstup do objektu jsou součástí školního řádu.
- **Proces (procedura) bezpečného příjmu poštovních zásilek** obsahuje místo a způsob převzetí pošty, tzn. nastavení jednoho místa, a to u vstupu do budovy (vestibul, vrátnice apod.), kde se pošta a zásilky přebírají. Pokud škola povoluje doručování soukromých zásilek zaměstnanců (kurýrní služby apod.) je vhodné, aby zaměstnanci vždy přebírali zásilky osobně ve vyhrazeném prostoru nebo venku před vstupem do školy. Vrátný či jiná pověřená osoba by měla takovéto zásilky přebírat výjimečně a vždy po předchozím upozornění adresáta (jinak zásilku odmítnout). Důležitým prvkem prevence je také pravidelné a odborné proškolení příslušných zaměstnanců o postupech při doručení podezřelé zásilky.

---

[1] Například i výborně zabezpečený objekt vybavený technickými prostředky a zajištěný vrátnicí se stává zcela nechráněným v případě volného pohybu doručovatelů zásilek.

[2] Škola musí zároveň naplnit informační povinnost o evidenci osobních údajů a mít směrnici o způsobu zpracování a evidence osobních údajů, viz příloha Dokumentace.

[3] Nad rámec se doporučuje uvádět i důvod návštěvy, navštívená osoba, příchod, odchod osoby a číslo návštěvnické karty. Ke knize by mělo být přiloženo informační memorandum obsahující základní informace, proč se údaje sbírají, jak dlouho se evidují včetně poučení, příp. kontakt na pověřence či jinou osobu, se kterou je možné projednávat evidenci těch údajů.

[4] Odpovídá archivnímu a skartačnímu řádu školy.

- **Proces realizace bezpečnostních opatření a postupů (procedur) při realizaci akcí pro veřejnost** (dny otevřených dveří, třídní schůzky, kulturní a společenské akce apod.). Zde je nutné připravit pravidla pro zajištění prostor (uzamknutí neveřejných prostor, znepřístupnění určitých částí objektu apod.) před zahájením akce a také pro průběh (evakuační postupy, reakce na bezpečnostní incident, dohled
  u vstupu a výstupu z objektu apod.) a následně po ukončení akce, tzn. zejména:
  - prohlídka prostor z pohledu poškození, ztráty či odcizení vybavení (nezapomínat na prvky požární prevence), a
  - prohlídka prostor z pohledu umístění podezřelého předmětu (nástražný výbušný systém, prostředek pro žhářský útok).
- Příprava směrnice pro stanovení **pravidel pro postup evakuace, invakuace, včetně pravidel komunikace při invakuaci ve vzdálených prostorách**[5] (exkurze, divadlo, bazén apod.), **lockdown,** a to **včetně proškolení** relevantních zaměstnanců.
- Doprovodným opatřením, které může zjednodušit zásah složkám IZS, je **zpracování karty školy pro součinnost se složkami IZS při mimořádné události či bezpečnostním incidentu.**

Škola v průběhu vzdělávání a s ním souvisejících činnostech zajišťuje:

- Průběžný dohled nad nezletilými žáky ve všech prostorách, a to od okamžiku vstupu do prostor školy po celý průběh výchovně-vzdělávacího procesu i po jeho ukončení až po dobu opuštění budovy či areálu školy. O zajištění náležitého dohledu rozhoduje ředitel školy. Vychází přitom z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k charakteru vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumovému rozvoji (vyspělosti), dopravním a jiným rizikům.
- Vzájemnou zastupitelnost pedagogických či nepedagogických pracovníků vykonávajících dohled nad žáky.[6]
- Dohled nad žáky i při akcích souvisejících se vzděláváním, které jsou realizovány mimo školu.
- V případě zjištěného či ohlášeného nebezpečí přijímání příslušných bezpečnostních opatření dle charakteru nebezpečí a informování zřizovatele. Rovněž oznamuje a konzultuje příslušná opatření s místně příslušným oddělením Policie České republiky.
- Pravidelné proškolování a vzdělávání zaměstnanců školy v problematice fyzické bezpečnosti, včetně aktuálně platných bezpečnostních opatření školy.

Ke splnění těchto personálních požadavků se předpokládá zajištění:

- Finančních prostředků pro vrátné nebo jiné osoby vykonávající ostrahu školy.[7]
- Finančních prostředků na nárůst pracovních úvazků na zajištění dohledu.

Jednou z možností, jak získat finanční prostředky pro zajištění činnosti vrátného, je vytvoření tzv. společensky účelného pracovního místa (za stanovených kritérií pro výběr zaměstnance) na základě dohody s Úřadem práce České republiky. V rámci systému aktivní politiky zaměstnanosti tak může škola čerpat finanční příspěvek na úhradu mzdových nákladů.[8]

Technická opatření – obecně

Základní technická opatření v oblasti bezpečnosti souvisí primárně se zabezpečením objektu školy jako takové, a to v těchto oblastech:

- **Okolí objektu** – vstup, vjezd do areálu školy, možnost přístupu na sportoviště apod. Dle charakteru objektu je třeba zajistit, aby vstup či vjezd (např. zásobování, parkování) byl zajištěn proti volnému vstupu či vjezdu nepovolaných osob. Je také nutné věnovat pozornost stavu a překonatelnosti

[5] Pravidla, která má škola nastavena pro případ, kdy se část zaměstnanců a žáků v rámci vzdělávání a s ním souvisejících činnostech nenachází v prostorách školy (exkurze, plavecký výcvik, apod), a je ve škole nebo v místě vzdělávání zjištěna bezpečnostní hrozba, včetně vyhlášení invakuace. Upravuje způsob komunikace, zajištění bezpečného místa a informování složek IZS.
[6] Např.§ 6 vyhláška. č.263/2007 Sb.
[7] Pokud je to možné, je vhodné, aby vrátný byl pro bezpečnostní činnost kvalifikován (např. profesní kvalifikace Strážný (kód: 68-008-E). z Národní soustavy kvalifikací -http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-315-Strazny).
[8] Více informací zde: https://www.mpsv.cz/web/cz/sluzby pod heslem „Společensky účelné pracovní místo (SÚPM)“.

oplocení, provedení úpravy zeleně (pro zvýšení přehlednosti prostor v okolí přístupových cest) jiných terénních úprav, a také řádnému osvětlení.

- **Vstupy do objektu** – je nutné jasně definovat vstupy a výstupy v objektu školy, určit vstup pro žáky a zaměstnance, návštěvy, případně dodavatelské služby.
- **Hlavní vchod** (vstup) do objektu by měl umožňovat vstup jednotlivých osob až po identifikaci.[9]
  a) *vizuálně* – osoba dohledu ověří totožnost ať již znalostí či jiným identifikátorem,
  b) *elektronicky* – čipové či kartové zařízení, které otevře vstup do vnitřních prostor (dveře, turniket) a zaeviduje vstup konkrétní osoby; systém by měl být nastaven tak, aby neumožňoval vstup více osob současně za použití jednoho čipu či karty (např. zajištěním fyzického dohledu).
  - pokud je tento vstup využíván i jako vstup pro návštěvy, je vhodné jeho dispozici přizpůsobit tak, aby zde byl prostor, kde příchozí mohou vyčkat na identifikaci, ověření důvodu návštěvy a v případě vstupu do vnitřních prostor mohou vyčkat na doprovod.
  - další funkcí tohoto prostoru je, že bude využíván jakožto místo přebírání pošty a zásilek.
  - pokud je to technicky možné, je žádoucí zde vytvořit recepci či vrátnici tak, aby byla fyzicky oddělena od prostoru (oknem, přepážkou apod.). Pokud se v prostoru nachází klíčový systém (skříň s klíči apod.), je žádoucí, aby z prostoru pozice návštěvy nebyl vidět.
  - **systém kontroly vstupu** – je třeba jasně stanovit způsob vstupu žáků a zaměstnanců do objektu tak, aby byla možná kontrola vstupujících, ale také odcházejících.
- **Vedlejší vstupy** by měly mít jasně identifikované použití a stanovena obdobná opatření jako hlavní vstup (identifikace vstupujících a režimová opatření).
- Při stanovování režimových opatření u ostatních vstupů (např. do tělocvičny apod.) a jejich využívání externími subjekty je nutné nastavit pravidla tak, aby nebylo možné z těchto prostor bez překonání překážek vniknout do vnitřních prostor školy. Toto je nutné mít na paměti i u stanovování režimu v jídelně, kterou využívají cizí strávníci. V případě odděleného vstupu do jídelny (samostatný vstup pro cizí strávníky) od vnitřního vstupu z prostor školy, je nutné zajistit možný průchod z jídelny do vnitřních prostor školy proti neoprávněnému vstupu, dále je nezbytné stanovit režim výdeje stravy tak, aby se externí strávníci nesetkávali se žáky.
- **Při** zvažování a **realizaci technických opatření u vstupů** (řešení uzamčením apod.) je důležité **zohlednit pravidla požární prevence**, zvláště u evakuačních východů. Jednou z forem zabezpečení je nepřetržité zastřežení pomocí PZTS.
- Je potřeba zajistit, aby hlavní **přívod elektrické energie byl zabezpečen proti zneužití**. Vypnutím přívodu elektrické energie může budova přejít do nouzového režimu. V provozní době může, například v případě automaticky otevíraných dveří či zprůchodnění turniketů, dojít k automatickému otevření. Je tedy vhodné stanovit, jakým způsobem bude stanoven dohled či uzavření u otevřených vstupů.
- **Okna** by měla být odolná proti vniknutí, do výše 250 cm od poslední nášlapné plochy mohou být zajištěna bezpečnostní fólií. Mříže se nedoporučují.
- **Hromosvody a vstupy na střechu** by měly být zajištěny proti vyšplhání či vstupu.

Technická opatření – možnosti řešení

- **Bez technických prostředků** – vstup by měl být trvale uzavřen tak, aby nebylo možné vstupovat volně do vnitřního prostoru školy. V čase hromadného příchodu žáků a zaměstnanců je nutné zajistit dohled odpovědnou osobou, která je schopna identifikovat vstupující do budovy, resp. oprávněnost vstupu. Zvýšený dohled je třeba věnovat též časovému období, kdy odcházejí žáci po ukončení výuky. Je třeba, aby byl zamezen vstup neoprávněným osobám do budovy. Uzavření vchodů musí být řešeno s ohledem na povinnost (nejen) školy zajistit volné únikové komunikace a volný přístup k nouzovým východům tak, aby nebyla omezena nebo ohrožena evakuace nebo záchranné práce.

[9] Např. dle úředního dokladu s fotografií (občanský průkaz, řidičský průkaz, cestovní pas) či služebního průkazu apod.

- **Vstup za pomocí elektronického identifikátoru** – použití čipu či vstupní karty musí umožňovat nejen inicializaci vstupu (otevření), ale také elektronickou evidenci vstupu. Pokud není instalováno zařízení, které znemožňuje hromadný vstup (např. turniket), je nutné systém nastavit tak, aby bylo možné identifikovat jednotlivé vstupy (propojit např. se systémem docházky – Třídní kniha, Bakalář apod.) Stejný systém by měl být nastaven při odchodu žáků. Přidanou hodnotou je okamžitá kontrola přítomnosti v objektu pro případ bezpečnostního incidentu či mimořádné události.
- **Kamerový systém**– slouží také jako preventivní prvek. Je vhodné kamery instalovat na rizikových místech (vstupy do objektu, vstupy do šaten, venkovní sportoviště, vstup do laboratoří apod.). Při vstupu do objektu také umožňuje vizuální identifikaci návštěvníka či návštěvníků před vpuštěním do vnitřního prostoru. Záznamy z kamer je vhodné sledovat online, a to pověřeným pracovníkem. Z důvodu případného šetření orgánů činných v trestním řízení či zjištění prvků závadového jednání je vhodné ukládat výnosy po dobu potřebnou k doložení orgánům činným v trestním řízení a dalším orgánům.[10]
- **Systém včasného varování** – slouží k varování žáků a zaměstnanců školy při vzniku mimořádné události, zejména spuštění systému reakce na situaci – evakuace, invakuace, lockdown. V objektech škol se zpravidla nachází školní rozhlas či jiné komunikační zařízení, které plní tuto funkci. Přístup k vysílání rozhlasu bývá ale omezen. Je tedy vhodné instalovat moderní (tlačítkové) automatické systémy, které umí spustit různé formy poplachu a jsou napojeny např. na EPS či PZTS (EZS). Tyto systémy mají vlastní zdroj napájení. V případě, že škola nedisponuje tímto systémem, je nutné nastavit alternativní signály (údery na kolejnice, megafonu apod.) a nastavit systém reakce na signál.
- **Klíčový režim** – je systém, který řeší klíčovou politiku v objektu – přidělování klíčů, evidence a uchovávání klíčů, oprávnění ke klíčům, postup při ztrátě a odcizení klíče. Pro klíčový systém je z hlediska fyzické bezpečnosti nutné, aby splňoval základní podmínku, a to možnost okamžitě a jednoduše zamknout zaměstnancům třídu či místnost. Takovým systémem může být systém generálního klíče, skupinového či okruhového klíče[11]. Speciální učebny, kde je třeba regulovat možnost vstupu, je vhodné opatřit například neotvíratelnou klikou. V případě, že není zaveden systém generálního klíče, je třeba zajistit, aby zaměstnanec mohl okamžitě uzamknout třídu či jinou místnost.
- **Poplachový zabezpečovací tísňový systém (PZTS)** – zpravidla propojuje dva základní systémy, a to EPS a EZS. Prvky tohoto systému by měly pokrývat plášť budovy proti vniknutí (např. pohybová čidla, okenní a dveřní magnety, tříšťivé senzory apod.); dále by dle bezpečnostní analýzy včetně vyhodnocení ohroženosti měla být chráněna důležitá místa školy (serverovna, laboratoře či speciální učebny aj.). Je vhodné zastřežit trvale v režimu 24/7 všechny pro provoz nepoužívané evakuační východy (mimo hlavního vstupu) tak, aby každé otevření bylo signalizováno. Obecně je vhodné na tento systém napojit i čidla EPS v rizikových místech. Systém by měl být trvale napojen na pult centralizované ochrany a škola by měla mít nastaven s poskytovatelem systém reakce (reakční postup) na vyhlášený poplach.

---

[10] *„Doba uchování osobních údajů (kamerových záznamů) je zdůvodněna a zdokumentována (např. v rámci balančního testu nebo posouzení vlivu na ochranu osobních údajů). Zdůvodnění může být ovlivněno např. možností přístupu oprávněné osoby k záznamům, nepřítomností oprávněné osoby v určitých obdobích (např. v době dovolených), obdobím uzavření objektu pro oprávněně vstupující (školy), délkou reklamační lhůty, pokud je v záběru kamery například balení a expedice výrobků, ovšem bez záběru na zaměstnance, apod. Někdy je vhodná kombinace doby uchování, například v případě škol by obvyklá doba uchování mohla postačovat v rozsahu 7 dní (zdůvodnitelná například existencí státních svátků, ředitelského volna a kratších prázdnin) s tím, že o hlavních prázdninách může být tato doba prodloužena např. na 3 týdny (z důvodu nepřítomnosti subjektů údajů). Někdy také může být v rámci jednoho monitorovaného objektu rozdílná doba uchování u jednotlivých kamer, například u některých 3 dny, u jiných 3 týdny. Důvodem je to, že v záběru kamer s delší dobou uchování se subjekty údajů většinou nevyskytují a kamery nejsou umístěny na frekventovaných místech (doba je stanovena dočasně, například o dovolených, nebo trvale, například na perimetru objektu ústícího na pole, kdy u delší doby uchování není z hlediska záběru kamery zásah do soukromí významný). Ve většině případů by měla postačovat doba uchování do 72 hodin, pokud by byla doba uchování obrazových záznamů delší než 72 hodin, musí správce dbát na uvedení jasných důvodů, proč je nezbytná delší doba uchování kamerového záznamu.* ***Do doby uchování záznamu se nepočítá doba uchování záznamů mimo řádných událostí pro orgány činné v trestním řízení, přestupkovém řízení nebo pro pojišťovny k vyřízení pojistné události, kdy je záznam uchován až do vyřízení mimořádné události, a pak teprve vymazán.“***, viz Metodika k návrhu a provozování kamerových systémů z hlediska zpracování a ochrany osobních údajů - https://uoou.gov.cz/media/clanky/dokumenty/metodika-kamerove-systemy-webpdf.pdf.

[11] Princip, kdy jedním klíčem lze například uzamknout všechny běžné učebny školy.

- **Tísňové tlačítko** – prvek, který může sehrát zásadní roli v reakci na incident (zdaleka nejen útok). Uživateli poskytuje rychlou možnost přivolání pomoci, bez použití telefonu apod.
- **Záložní zdroj elektrické energie** – v případě delšího výpadku dodávek elektrické energie je elektronické zabezpečení nepoužitelné a objekt není chráněn. Také může při výpadku elektrické energie dojít k samovolnému otevření/zavření dveří, zejména na únikových východech, jsou-li napojeny na elektronický systém.

Ostatní opatření

Důležitým prvkem všech opatření (režimových i technických) je skutečnost, že jsou vzájemně provázaná, doplňují se, jsou jednoduchá, logická, zapamatovatelná, účelná a efektivní a odpovídající hrozbám a rizikům. Aby tyto náležitosti opatření splňovala je také nutná jejich pravidelná revize.

Dalším neméně důležitým prvkem je to, že uvedená opatření a postupy (procedury), respektive jejich nastavení, využití a systém reakce, jsou v interním režimu školy. Nesmí být v žádném případě veřejně dostupná (www stránky, veřejná školní úložiště apod.). V opačném případě dochází ke ztrátě výhody reakce a může být zároveň návodem pro útočníka (včetně samotných žáků), jak jej obejít. Dokumenty by měly být směrovány vždy pouze do okruhu oprávněných příjemců, tzn., že např. některé dokumenty mohou být přístupné jen pro vedení školy.

Dokumenty jako aktuální rozvrhy, umístění tříd[12], plánované akce školy a další, které jsou určeny pro zákonné zástupce, je vhodné umístit do elektronického systému s režimovým přístupem (např. Bakaláři, EduPage apod.).

Pravidla bezpečnosti by měla být respektována i v případě publikování na sociálních sítích apod. U zveřejňování příspěvků je nutné vždy zvážit dopad případné informace[13] na bezpečnost.

[12] Např. v rámci virtuální prohlídky (webové stránky školy, mapy v prohlížečích apod.) – zde doporučujeme úplné odstranění, příp. umístit jen vybrané části prostor bez vzájemné provázanosti a propojenosti.
[13] Za informaci lze kromě textové podoby považovat i podobu zvukovou, vizuální (obrazovou) apod.

KARTA ŠKOLY PRO SOUČINNOST SE SLOŽKAMI IZS PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI ČI BEZPEČNOSTNÍM INCIDENTU

- Přístup ke kartě mají pouze oprávněné osoby.
- Využitelnost pro všechny složky IZS.
- Úzká vazba součinnostní karty na bezpečnostní a koordinační plán školy.
- Důležité jsou aktuální počty všech osob v objektu v době bezpečnostního incidentu či mimořádné události.

Popis obsahu karty:

1. Základní informace

1.1. název školy
1.2. adresa, telefon, e-mail, datová schránka
1.3. počet objektů a počet pater jednotlivých objektů
1.4. maximální počet žáků a zaměstnanců[1]
1.5. popis (základní informace ke škole, rozloha, vrátnice (velín)[2], kamerový systém, jaké je oplocení, počty vchodů, vjezdů do objektu, počty evakuačních východů, EZS, klíčový systém, počet hydrantů apod.

2. Kontaktní spojení

Není omezeno na jeden kontakt, ale uvést ty funkce či osoby, které na místě budou v přímém kontaktu po příjezdu složek IZS – kontaktní osoba na místě při zásahu složek IZS a kontaktní osoba po zásahu IZS (realizace koordinačního plánu).

2.1. název kontaktu (např. vrátnice, velín, školník, bezpečnostní pracovník, ředitel, koordinátor realizace koordinačního plánu, osoby mající přístup ke kamerovým záznamům apod.)
2.2. telefon; mobilní telefon

3. Zákres mapy

3.1. celková orientační mapa s nejbližším okolím
3.2. mapa se zákresem (vnější prostor) – celek:
- **3.2.1.** budovy školy či více budov apod.,
- **3.2.2.** vyznačení oplocení celého prostoru areálu školy,
- **3.2.3.** venkovní osvětlení,
- **3.2.4.** vjezdy do objektu,
- **3.2.5.** vrátnice (velín),
- **3.2.6.** vchody do budov a evakuační východy,
- **3.2.7.** venkovní kamerový systém,
- **3.2.8.** evakuační místo/prostor,
- **3.2.9.** invakuační místa,
- **3.2.10.** hydrant,
- **3.2.11.** další bezpečnostní informace dle konkrétní školy.

[1] Maximální kapacita žáků uvedená v rejstříku škol + celkový počet zaměstnanců.
[2] Včetně uvedení informací, zda-li je na vrátnici (velínu) permanentně či během dne/noci přítomna osoba a kontakt na tuto osobu.

3.3. Mapa se zákresem (vnitřní prostor) – jednotlivé budovy:

- **3.3.1.** jednotlivá podlaží (podzemní i nadzemní stavební plány podlaží),
- **3.3.2.** vchody a evakuační východy,
- **3.3.3.** vjezd a výjezd (pokud je budova stavebně uzpůsobena),
- **3.3.4.** hlavní vchod do budovy; vrátnice apod.,
- **3.3.5.** kamerový systém – umístění kamer, vyznačení, kde je výstup z kamer,
- **3.3.6.** vyznačení elektronického zabezpečovacího systému,
- **3.3.7.** technické zajištění – hlavní uzávěr vody, plynu, elektřiny, serverovna, hydrant apod.

Příloha ke kartě:

- Legenda k zákresům v kartě.
- Tabulka kontaktních spojení (aktualizace min. 1x za rok).
- Tabulka maximálního počtu žáků a zaměstnanců (aktualizace min. 1x za rok).
- Bezpečnostní plán.
- Koordinační plán (vhodnou součástí každoročně aktualizovaný seznam žáků a zaměstnanců).
- Pravidla pro realizaci akcí pro veřejnost (kontrola, organizace akce).
- Další informace a dokumentace podle konkrétní školy.